

Бойчук Н. І.

студент 5-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ ЯК ОЗНАКА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Висококваліфікована та незалежна адвокатура — це запорука правової держави. Розбудова правової держави неможлива без створення гарантій для захисту прав людини, без забезпечення механізму функціонування такого специфічного демократичного інституту, яким є адвокатура. Основним завданням правової держави є необхідність забезпечення прав та свобод кожного громадянина. Відповідно до статті 1 Конституції України, Україна — це правова демократична держава. Серед безпосередніх ознак правової держави ми не знайдемо слова адвокатура, але саме даний інститут дозволяє втілювати в життя основні її засади. Проте, не всі ознаки правової держави однаковою мірою стосуються адвокатури. Якщо, наприклад, говорити про такі призначення правової держави, як найвищий пріоритет прав та свобод людини, незалежність суду, то їх реалізація без адвокатури практично неможлива, а в інших випадках, вона є не такою значною.

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатська діяльність здійснюється згідно із принципом верховенства права. До того ж, для адвокатів він набуває особливого значення, так як вони мають спрямовувати свою діяльність на захист загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, де основним пріоритетом є права й свободи людини та громадянина.

Слід зазначити, що становленню правової держави передують не стільки декларації прав і свобод, а скільки обов'язкова наявність гарантій та механізмів їх реалізації. Діяльність адвокатури є об'єктивним, але далеко не позитивним індикатором, що відображає стан взаємовідносин держави та суспільства.

Саме через адвокатуру правова держава забезпечує своїм громадянам можливість реально відчувати їх права й свободи. Так дійсно, адвокатура в системі прав та гарантій прав є особливим професійним інститутом, який виступає на стороні особи, її прав і свобод, тим юридичним механізмом, який сприяє демократизації та гуманізації правосуддя, зміцненню законності. Проте, виникають питання щодо спроможності самої адвокатури як правово-захисного інституту бути повноцінним центром між інтересами суспільства та держави.

На жаль, сучасний стан адвокатури викликає особливе занепокоєння як усього суспільства, так і самих адвокатів — практиків. Головною причиною такого становища є відсутність з боку держави цілісного, структурованого нормативного акту, який здатний був би належно регулювати відносини у сфері надання правової допомоги.

Ще не менш важливим принципом діяльності адвокатури є її незалежність — як професії в цілому, так і кожного адвоката зокрема. Так як це — істотна гарантія здійснення захисту прав людини, яка необхідна для отримання якісної юридичної допомоги. Становлення професійної незалежної адвокатури повинно стати пріоритетом у реформуванні правової системи,

оскільки саме це є наступною сходинкою для утвердження України як правової держави.

Адвокатура — це юридичний механізм, який сприяє демократизації і гуманізації правосуддя, зміцненню законності. Вона є невід’ємним елементом суспільного устрою, хоча є недержавною інституцією, проте виконує функцію особливої державної ваги, захищаючи права, законні інтереси громадян та юридичних осіб. Згідно ст. 59 Конституції України, завданням адвокатури є забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах. Саме це конституційне положення закладає загальні законодавчі засади діяльності адвокатури, розкриває її роль, завдання та повноваження.

Адвокатура в правовій державі має всі можливості долучатися не тільки до захисту приватних інтересів, а й забезпечувати пріоритетність Конституції в цілому.

Виходячи з вищевикладеного, можна сказати, що необхідною умовою формування правової держави є вдосконалення захисту прав і свобод громадян та організацій. За своєю природою адвокатура є одним із важливих інститутів демократичного суспільства, оскільки виконує найважливішу громадянську функцію — захист прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб. Адвокатура, як незалежна громадська організація, певною мірою покликана виконувати роль гаранта в дотриманні суб’єктивних прав громадян і організацій. Все це зумовило інтерес до адвокатської діяльності, викликало суспільну потребу в цій професії.

Розглядаючи аналіз основних засад функціонування інституту адвокатури в сучасній Україні, доцільно ще раз наголосити на великому значенні інституту адвокатури в процесі формування та функціонування правової держави, оскільки саме адвокатура є своєрідним «стержнем», який врівноважує інтереси громадянського суспільства з потребами і можливостями держави. Правова держава — це той ідеал до якого ми так прагнемо. Одне належне функціонування інституту адвокатури навряд чи забезпечить втілення правової держави у життєві реалії, тим не менше, це стане значним кроком вперед до досягнення довгоочікуваної мети.

Таким чином, необхідно об’єднати, кодифікувати розрізнені нормативні акти, які стосуються надання правової допомоги адвокатами, серед яких Закони України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про надання безоплатної правової допомоги» та численні підзаконні акти. Прийняття єдиного, комплексного закону у цій сфері покращить якість надання правової допомоги адвокатами. Що, в свою чергу, буде сприяти функціонуванню інституту адвокатури на належному рівні, як це відбувається у правових державах.